

KIADÓHIVATAL:
Szikes Antalkönyvnyom-
dája, hova az előfizetési
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatal
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyitott években egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vetetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 5 frt. —
Félévre . 2 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt 25 kr

SZERKESZTŐSÉG:
Kényes utca, 175. szám
hova a lap szerkesztési
szét illető közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatok vissza

A mi népünk.

A békésmegyei munkások zavargása alkal-
mából a fővárosi sajtó többször felszólalt, ke-
resvén az okokat, melyekre a szokatlan és vá-
rallan mozgalom visszavihető lehetne. Mi bevalljuk,
hogy a legtöbb ily felszólalás nem találta el a
valót, mindenféle légből kapott ráfogásokhoz
folyamodott, hogy a zavargást megmagyarázha-
tóvá tegye. Voltak, kik az értelmiséget is okol-
ták, mintha az lenne mindezen jelenségeknek
oka, mert a népet nem neveli, nem oktatja.
Ugyan hibás fogalma lehet az alföldi nép mivelt-
ségi fokáról annak, ki így beszél. Bizonyosan
nem tudja, hogy a statisztika bizonyítja, hogy
például Békésmegyében a közmivelttség jóformán
az országban a legjobb lábon áll, hogy a leg-
utóbbi adatok szerint az irni-olvasni tudók szá-
ma milyen kedvező viszonyt tüntet fel? A Pesti
Hírlap hozott a mi népünkről egy szakavatott
ismertetést, az képes teljes tájékozást nyújtani,
mi itt lenn ismerjük népünket s látjuk, hogy ez
ismertetés igaz. Épen ezért közöljük azt, mint
érdekes néprajzot, egész terjedelmében:

Zendülés Békésmegyében!

Orosházán és Csabán a föllázadt nép a fegyveres
erőnek is ellentállott. Vér folyt!...

E hírek vételekor Magyarországon is összenéztek
az emberek és nem értették a dolgot. A külföld pedig
azt hiszi, hogy Magyarországon kitört a muukás-osztály
forradalma.

Kétségkívül nemcsak Magyarország, hanem az
egész világ figyelmét megragadják a Békésmegyében
május elsején előfordult zavargásokról szóló tudósítások.
És méltán, mert eddigelé példátlan eset az, hogy a
teljes politikai és társadalmi szabadságot élvező békés-
megyei földműves nép hirtelen, az előzmények láncolat-
os sorozatának látszata nélkül, szinte villámcsapásként
rontson elő a piacra s vak szenvedélylyel támadjon
reá a hatóságra és szegüljön ellent még a fegyveres
hatalomnak is.

A békésmegyei földműves nép vagyoni és társad-
almi viszonyairól itt adandó vázlatos ismertetés talán
némi magyarázatra fog szolgálni ezeknek a rejtelmes
szinben feltűnő mozgalmaknak.

Mindenekelőtt meg kell említenünk, hogy az ország
összes megyéi között egyedül Békésmegye az, a mely-
ben a távoli ősokról maradt, tehát donacionális nemesi
birtok egyetlen sincs.

A mai főúri birtokok, a melyenek a Károlyiaké,
Wenckheimoké, Apponiaké, Bolzáké és a melyenek
voltak a Szentgyörgyi-Horváthoké, a Batthyányoké,
Inkeyeké, Mitrowszkyoké, — azok mind a Haruckern
féle óriási ingatlan vagyonokból leányágon jutottak a
nevezett főúri családokra.

Közép és kisbirtokos köznemesség pedig sohasem
volt Békésmegyében számottevő s a kik ezek közül ma
ott földet birnak, azoknak elődei bizonyára csak 2—3
emberöltővel ezelőtt vándoroltak be más megyéből s
birtokaikhoz vétel vagy házasság útján jutottak.

Békésmegyében épen ez okból aránylag nagyon
jó helyzete volt már az 1848 előtti időkben is a job-
bágyoké, Nem uralkodott fölöttük annyi apró és tel-
hetetlen potentát mint egyebütt. A nagy birtokokkal
rendelkező főurak — s ilyen akkor vajmi keves volt
Békésmegyében — fájdalom nagyobbára külföldön és
leginkább Bécsben laktak s a gazdálkodást teljesen a
jóságigazgatóikra bízák. Ebből pedig az következett
hogy — ellenőrzés hiányában — maguk a direktor urak
is dugszagdagokká lettek anélkül hogy szükség lett volna
a föld népet zsarolni. Hiszen az az áldott békésme-
gyei föld olyan gazdagon termett, hogy a szősoros
értelmében ennek a zsirjában fuldoklott az egész vidék.
Jutott is, maradt is bőségesen mindenkinek.

De ha ősrégi — ugyszólván benszült — nemes-
sége nem volt Békésmegyének, hasonlóképp nem volt
ősrégi földművelő népe sem. Mert hiszen Haruckern
előtt, a ki a hadsereg ellátása körül szerzett érdemei
jutalmául kapta Békésmegyét, jóformán az egész terület
vizjárta, mocsaras, szántás-vetésre alkalmatlan föld volt.

Haruckern kezdte s a leányai után való főrangú örö-
kösei folytatták a földművelő népnek idegen vidékekről
való betelepítését. E telepesek (leszámítva néhány száz
sváb családot, a kik leginkább Gyomán és M-Berényben
alapítottak házi tűzhelyet) nagyobbára Bars, Nyitra,
Turóc és Trencsén vármegyékéből való tótokból állottak.
A magyar ajku telepesek — a kik eredetileg kisebb-
ségben voltak — a Dunán túlról jöttek át s ez a be-
szédmodorukból még ma is kitűnik.

Már az a körülmény hogy ezeket az embereket
ugyszólván oda edesgették Békésmegyébe, mutatja, hogy
velük sohasem bántottak úgy mint bántak más me-
gyékben a földhöz tapadt s szinte törvényen kívül eső
jobbágyokkal. Sőt ellenkezőleg: mindjárt beköltözé-
sükkor a föltétlen szabadköltségjoga mellett azt a
határozott kikötést is nyerték, hogy barmikor meg-
válthatják szelvényük s művelés alá vett földjeik teljes
szabadságát.

És a beköltözött népnek csakhamar módja lett
hozzá hogy e jogaival éljen. Mert tagadhatlan szorgal-
mával egyre nagyobb területeket hódított el a Körös
folyó partjára elterülő iszapos, buja termései földekből.
A mint egy egy kezdetleges gát elkészült, rögtön ezer
meg ezer hold kimeríthetetlen gazdságú szántóföld
kinálkozott a művelésre.

A földművelő nép tehát egyre gyarapodott vagyoni
jólétben s a mi szintén lényeges dolog, a szellemiekben
sem maradt el, mert a legutolsó kis dohanyos telep is
olyan jó módra vergődött hogy papot, tanítót vagy
legalább levitát tarthatott magának.

Már a negyvenes évek elején több község lakos-
sága megváltotta magát a földesuratságtól s a szabadság
harc kitörésekor a békésmegyei tótok és svábok, mint
magukat büszkén szabad magyaroknak nevező honpol-
gárok, tömegestül állottak a hazát védő honvéddadse-
regbe s küzdöttek mindvégig olyan hősiességgel
mintha mindannyiuk őse egyenesen Árpád véreből
származott volna.

De a béke a nagybirtokos és földművelő nép —
vagy mondjuk: ur és paraszt között — a szabadság
harc lezajlása után sem szenvedett soha legkisebb meg-
zavartatást is. Sőt épen Békésmegyébe az, a melyben
valami bizalmas, patriarchális viszony fejlődött ki a
honorációrok s a földnépe között, aminek oka leginkább
abban van, hogy a sok felsőbbrendű iskola s különösen
a szarvasi főgymn. segítségével egyre gyarapodott azok
száma, a kik a köznép sorából kiemelkedve a közélet-
ben előkelő szerepet vittek.

Van egy sajátos érdekes szokása a vagyono-
sabb békésmegyei paraszt családoknak: az hogy a
fiukat végig járatták a gymnasium összes osztályain s
ha az érettségi vizsgát letették ismét viszik ki a tanyá-
ra — parasztnak. Ezek a fiúk aztán ha mindjárt a leg-
kitünőbb tanulók voltak is, rögtön megint beleélik
magukat a földművesek életkörülményeibe. A francia
szabás ruhát azonnal felcserélik a borjuszajú inggel
és rojtos gatyával és senkisésem boldogabb mint ők akkor
midőn ismét visszatérhetnek a szeretett drága anyaföld
műveléséhez.

És az a legszebb a dologban, hogy az ilyen
gymnasiumot végzett ifjakból sohasem válik az a ve-
szedelmes fajta félművelt spécies, a melyen az uri
osztályban ezrivel akad szellemi proletár minőségben.
Mert az iskolát végzett békésmegyei paraszt fia azután
is élte fogytaig gyönyörködik az olvasmányokban, de
ábrándokat sohasem forgat az agyában, hanem egészen
a reális életre adja magát.

És épen abban van a hiba, hogy ezt tulságos
módon teszi.

A mint a fia önállóságra jut, oly annyira áthatja
az ingatlan vagyon, a földszerszés láza, hogy minden
más iránt közönyössé válik s összes vágya és törekvése
oda irányul, hogy egyre több és több földet vásároljon
össze.

Ugy nevezik az Alföldön ezt a szenvedélyt, hogy
'föld-éhség.'

És ebben a szenvedélyben csodás egyértelműség-
gel a paraszt család minden egyes tagja osztozik.

A leggazdagabb paraszt családok is egyszerűen
mondhatni szegényesen élnek. Ruházatuk, ételmük jó
és bőséges ugyan, de se egyikben, s e másikban még
csak nyoma sincs a fényűzésnek. A konyhára való a
föld terméséből kerül ki; a fehérneműk otthon ké-
szülnek. Pénzt tehát csakis azokért a ruhadarabokért
adnak ki, amit házilag kiállítani nem lehet.

A mezei munkákban a legelső paraszt gazdák
családjaiknak is apraja nagyja részt vesz, még pedig
kettőzött szorgalommal, mert hiszen mindegyikük tud-
ja, hogy önmaga javára cselekszik ha jó munkát végez.
Ez pedig óriási megtakarítás s lehetővé teszi, hogy az
idegen kezek munkáját csaknem teljesen nélkülözhesse.

Ily csekély életigények mellett egy egy dus aratás
után roppant nagy pénzkészlet gyülemlik össze a gazdák
ládáiban. Hogy a pénz ne heverjen gyümölcsözetlenül,
ismét újabb földvétele gondol mindenki. Igen de nincs
a ki el akarjon adni, mert mindenki venni szándékozik.
Hatalatlan árakat ígérnek; 400—500 forintot egy 1200
négyszögöles holdért, de a parasztgazdák rendületlenül
ragaszkodnak a földjeikhez. Végre összeszedelőznek,
alaposan meghányják-vetik a dolgot s egy szép napon
beállítanak a még meglévő csekély számú nagybirtoko-
sok egyikéhez s olyan ajánlatot tesznek neki a birtoka
megvételére nére, hogy az óriási vételár hallatá szinte
káprikázik a szeme. Nem bír ellenállni a mesés árnak;
oda adja a földjét. A parasztgazdák a volt birtokost
azonnal kifizetik, parcellázzák az uradalmat. széthordják
a régi kastélyt az utolsó tégláig s a következő aratáskor
már sok sok fehérre meszelt tanya körül zibong a
szorgalmas népség, az egykor méltóságteljesen egy
tagban elterülő nagyuri birtokon.

A paraszt gazdák terjeszkedése tehát folytonos.
Az orosházi nép már mindent összevásárolt maga körü-
l Békésmegyében szerez földet. A tót-komlósiak
csaknem az összes nagyobb uradalmakat és kincstári
birtokokat megveték. A szarvasiak erősen szorongalják
folytonos vételleikkel a jász-nagy-kun-szolnokmegyei
kevéssé élmes népet s megvásárolták már az Inkeyek
Batthyányok nagybirtokait és csak két éve vették meg
hossza alkudozások után Károlyi István gróftól a bé-
késmegei Mitrowszky-féle nagy birtokot Károlyi Ist-
ván gróf nem akart megválni e gyönyörű uradalomtól
a melyet ő is csak az imént szerzett meg, de a gaz-
dák 600.000 frt tiszta hasznót ígértek neki — s ez
döntött.

Az uri osztályból való kisbirtokosok még kevés-
bé képesek ellentállni a horribilis árakat ígérő paraszt
gazdák föld éhségének. Sőt a velük takarékoságban ver-
sengő zsidó birtokosok is egymásra adogatják el régebb-
ben szerzett földjeiket.

Ez az érem egyik oldala s ez — abból a szem-
pontból, hogy a föld olyan emberek kezébe jut, a kik
igyekeznek azt minél dusabban termővé tenni — álta-
lános nemzetgazdasági szempontból örvendetes jelen-
ség volna — ha az érem másik oldala olyan visszata-
szító képet nem mutatna.

De a ki a viszonyokat alaposan ismeri, az jól
tudja, hogy a jómódu parasztgazdáknak ez a rohamos
módon való gazdagodása számtalan szegény földműves
paraszt embernek a rovására történik.

A gazdag parasztnál szolgáló béres örök időkre
lemondhat arról hogy, hogy valaha önállóságra fog jut-
ni. Helyzete sokkal különb ugyan mint a legjobban fi-
zetett gyármunkásé is de épen azért mert a nagyobb
gazdák minden művelésre való földet elhódítanak, ne-
kik — már csak a nagy árak miatt is — sohasem
lehet néhány holdacska megszerzeniük, tehát végnélkü-
li zsellér munkára vannak utalva.

Még szomorubb viszonyok között élnek a Fel-
földről ujjában leszámazott tótok, a kik ugy aratás
idején érkeznek az Alföldre s azután később is ott ra-
gadtak.

Ezeket a benszült atyafiak megvetőleg hornyák
(felföldi) néven illetik s még csak arra sem méltatják,
hogy béresnek, vagy állandó munkás szerződöttnek.
Legföljebb napszámba fogadják, de csakis a legégetőbb
szükség esetén s körülbelül olyan bért adnak nekik,
mint az amerikaiak a kínai kuliának. Ezek az emberek
télén át favágással, zsákhordással vagy más ilyes leg-
nehezebb fajta kézi munkával keresik keserves kenyé-
rüket és soha, de sohasem lehet reményük arra hogy
valamikor kedvezőbb helyzetbe jutnak.

A jómódu parasztgazdák és családjaik szigoruan
elkülönítik magukat a zsellér-parasztságtól. Nincs eset
reá hogy egy vagyonos gazdának a fia zsellérlányt ven-
ne el feleségül (s épen ezért neveléses dolog, mikor
efféle valótan szerelmi történeteket tárgyal valamely
cifra, de a tényleges élettől ezer mértföldre eső népszim-
mű.) Sőt még a mulatságaikban se vegyülnek soha ösz-
sze. A hol az a divat van, hogy vasárnaponként

táncra jönnek össze a legények és leányok két csoportra oszlik a mulató nép az egyik csoportban a gazdák fiai és leányai, a másikban a zsellér-népség tánczol, gondosan kerülvé egymást, soha nem lépve át a másik társaság körébe.

A zsellér népség mindezeknél fogva mély és kiirtatlan titkos gyűlölettel van eltelve a gazdag fölmivsek ellen; mert egyedül ezek s nem az „urak” teszik lehetetlenné anyagi boldogulásukat.

Pedig ők is épen úgy éheznek a földre, mint a vagyonos gazdák, sőt annál hatványozottabb mértékben minél inkább meggyőződnek arról, hogy egy kis méltányosság mellett ők is jobb sorsra juthatnak.

A baj legfőbb oka tehát itt is abban van, hogy sok az eszkimó és kevés a foka.

A tappangó elégtelenség aztán kítör, ha a gyújtó szikra kellő időben hull a robbanó anyagba.

Ez a gyújtó szikra ezuttal a szociál demokráta munkás párt vandorló apostolainak kezéből hullott a veszedelmes helyre.

Ujdonságok.

— **Adóügyi értesítés.** Az 1891 évi általános jövedelmi pótdadó-kivétési kajstrom számvevőségileg történt érvényesítés után a városi előjárásához visszaérkezett, s 8 napon belül az adóügyi irókában megtekinthető.

— **Adókövető bizottsági tárgyalások.** Az 1883. 44 t. cz. 19 §. értelmében az 1891-1892 évekre a szarvasi kir. adóhivatal kerületére alakított adókövető bizottság által f. 1891 évben megállapítandó III. oszt. ker. adó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója iránti bizottsági tárgyalások a pénzügyi igazgató által folyó évi május hó 22-ik és következő napjaira tűzettek ki a következő sorrendben: május 22. Ösöd, május 23-án B. Szentandrás, Kondoros és Szarvas adóközsegekre nézve. Az adókövető bizottság elnöke Mikolay Mihály. kir. közjegyző.

— **Az italméresi jogokra vonatkozó kártalanítási tökétszerek szelvényeinek beváltására vonatkozó hirdetmény** a városházán ki van függesztve.

— **Jótekonyság.** A békés szentandrás takarékpénztár szarvasi telepe f. hó 5-én a szarvasi választmány elnökének Grimm Mórnak indítványára 1 db. aranyat ajánlott fel a főgymnasium legügyesebb tornászának. Úgy értesültünk hogy a jutalom a f. hó 10-én megtartandó tornaverseny alkalmával fog átadni az országos tornaversenyben résztvevő ifjak legügyesebbjének.

— **A közhírtétel módja.** Több oldalról érkeztek hozzánk panaszok arra nézve, hogy az adófizető polgárokat érdeklő hivatalos hirdetmények nem hoztának tudomására a városi lakosság összeségének. A templomok

melletti elavult kihirdetési mód nem alkalmas arra, hogy az ily természetű hirdetményekről a város egész lakossága tudomást vegyen. Az istentiszteletek vége nincs határozott időhöz kötve s így az ugynevezett „publicitót” csak azok hallgatják meg, kik a templomból kijönnek mert mások órák hosszáig lennének kénytelenek ott várakozni az isteni tisztelet végére s akkor is kérdés, hogy a nagy néptömeg szelén álló hallgatók hallhatnának e valamit a hirdetésből? Ez értelemben teljesen méltányoljuk a panaszt azonban megjegyezzük hogy lapunk úgy mint eddig ezután is kellő időben közli az adófizető lakosokat érdeklő mindenemű hivatalos értesítéseket s így a publicitóra nem járó közönség lapunk útján értesülhet minden ily természetű hirdetményről.

Különös bizonyítás. Két fiatal ember fogadott a minap jelentékeny összegbe arra nézve, hogy vajjon f. évi március hó 22-én délben eset-e eső? Fűhöz, fához fordultak felvilágosításért, hogy miképen lehetne ezt határozottan megtudni, de nem tudtak megállapodásra jönni. Végre az egyiknek eredeti eszméje támadt. Felment a városházára, elkérte a publikációs könyvet s kikereste abban 1891 évi március 22-ét, miután már előbb meggyőződött, hogy az vasárnapra esett. A mit keresett azt megtalálta, a publikáció könyv eme lapjain az írás lemosodva látszott s így kétség sem férhetett hozzá, hogy a publikálás hatalmas eső alatt tartott. A másik fél azonban a bizonyítás ezen módját nem fogadta el, azzal indokolván ellenvetést, hogy lehet miszerint az illető publikáló úr lecsordult könyvei mosták szét az írást, de midőn a másik publikációs könyvet megnézték ez érvelésének tarthatatlansága bebizonyodott.

— **A lószorozás eredménye.** A városunkbeli lóállomány f. hó 4. 5 és 6-án vizsgáltott meg lószorozás céljából. Találtott összesen 6149 ló, ezek közül 4 éven alóli 1484, 4 éven felüli, illetve szorozás alá került lovak 4665. Az osztályozás eredménye: háts lónak osztályozott 342, tüzé lónak 185, tehervonatra 26. Megjegyezzük még, hogy az összes megvizsgált lovak egészségeseknek találtattak egynek kivételével, mely azonnal állategészségügyi zár alá tetetett.

— **Kémény-seprés.** Vármegyei szabályrendelet szerint a kémény seprés a f. hó 1. évi éven a következőképen rendeztetik be. A városban naponként használatban levő kémények minden hónapban egyszer seprtetnek, még pedig a nagytemplom utczától délre fekvő városrészben özv. Koszáli János, az éjszánaknak fekvő városrészben pedig özv. Sall Ferencné legényei által. Április 1-étől december végéig a kémény seprési díjak adóban rovatnak ki. A háztulajdonos kap a kéményseprőtől 9 darab bádóg bázézat s abból minden seprés után vissza ad egyet. Tühely sepréséért 10 kr. jár, mely a kémény seprőnek fizetendő.

— **Elhalasztott lóverseny.** A békésmegyei gazdasági egylet által a közeledő pünkösd második ünnepére tervezett lóverseny megtartása bizonytalan időre elhalasztatik. B. Csaba május 8. 1891. Az elnökség meghagyásából Zlinszky István e. titkár

T Á R C S A.

MAJÁLIS.

Van a szarvasi népnek egy régi mondása: rendeznek az urak, eső lesz. Nem tudom a tapasztalat az usus vezette e rá városunk lakosságát. hogy ily határozott formában ad kifejezést nézetének, azt azonban tudom, hogy jelen esetben nem volt az a időjós vagy hatalom melyhez tanulóink s a velük együtt érező rokon lelkűek nem járultak volna, hogy egy szép napot nyerjenek. — S úgy látszott, hogy majus ez egyszer meg akar felelni e hozzá a fűzött varakozásoknak. — Felhőtlen égbolt, ragyogó napfény, balzsamos levegő édes örömek vágyát ébreszté szívünkben s az erősen neki indult természet fejlődő rügyeivel, a lombosodó fák zöldellő ágakkal, a föld mind bujabb terjedő szőnyegével azt a reményt keltették bennünkben, hogy az ifjusága zavartalan fog elfolyni. Végre felderült a napja kora reggel megelénkült ez a nagy falu, innen is, onnan is hordta az ifjuság a virágvirágkoszorúkat s mikor úgy 3/4 8 óra tájt a főiskolamellől felzendült a „Talpra magyar” mintha valamitha valami szabadaba levegő áradt volna szét mintha az ébredő természet kitörni vágó ereje átment volna szívekbe, oly élénkség volt a gyermekek arcain. Hogy is ne hisz ez az ő napjuk. Elindulak 4. hosszú vonalban. élükön a „pestiek” diszcsapatával, a templomuton le, hogy váro-háza mellett a Beliczey ultra kanyarodva haladjanak az Anna liget felé. A járdákön s az árkokban mosolygó arcok, biztató alakok örvendetek az ifjak örömeinek Fel fel harsant az „Éljen” hol elöl hol hául de mindig egyforma élénkséggel 1/2 10 órákor értünk ki gr. Csáky Albin szép kertjébe melynek alig van párja a Alföldön Itt hangzott fel a legerősebb legi-abb éljen mikor az ifjuság meglátta Benka Gyuláné úrnőt a ki oly szives volt hogy e háziasszony tisztét magára vállalta.

A diszcsapat tisztelgett a mint bevonultunk a

hatalmas sátorba. Itt Benka Gyula, a főgymnasium szeretett igazgatója nyitotta meg rövid beszéddel a majális. Figyelmeztette az ifjuságot, hogy önmagához s az iskolához méltón ünnepelje a természet ebredésének ünnepét, élvezze okosan a nyert szabadságot, mulasson nemesen, derék ifjusághoz illően s mutassa meg az iránta érdeklődő városi és vidéki közönségnek, hogy méltó arra a figyelemre, mellyel fejlődését kíséri, bizonyítsa be, hogy nemcsak a szellemiekben, hanem a gyakorlati élet követelményeiben is gyarapodik s becsülni tudja a nemes örömek élvezetét Legyen — ugymond — a mai nap tiszta tüznek hamv nélküli lángja, felhőtlen napnak derűs fénye melyet nem zavar semmi dztelen semmi kellemetlen. Az igazgató megnyitó beszéde után szétoszlott az ifjuság, egy része játékkal mulatott, más része a sátor díszítésével foglalkozott, míg el nem jött a dél mely az alumneumhoz szokott gyermekeknek meghozta a legnagyobb örömet, a jó ebédet. S mialatt bent a sátorban élénk nyüzsgés mellett elhelyezkedett és megebedett az ifjuság, azalatt kint a későn ébredett természet miatt lombtalan fák alatt, árnyéktalan, napsütötte helyen szétszakadozott a nagyok bankettje, ki ki keresett, de kevés talált árnyéket. S így a különben jó ebédet sem lehetett igazán élvezni az égető napsugarak alatt. Ezután lassanként gyülekezni kezdett a közönség s 3 órákor midőn a dalkari és tornamutató nyak kezdődtek már elege a sator környékét. De a java csak 5 órákor kezdődött a tánczeczal, Igazán öröm volt látni a mint az ifjuság apraja nagyja neki buzdult a Pepi nőtáin, hogy végig küzdje magát a sokaságon. Dehogy törődött azzal hogy a talaj gödrös egy kicsit az ez okozta kellemetlenségnél erősebb volt vágya megnyerni hölgye kegyét, kiérdemelni édes „Köszönömjét”. A kicsinyeknél csak a tánc okozta a jó kedvét a nagyobaknál már az együttlét volt az öröm forrása. Csodálatos hogy ma mily korán nyílvánal a finkban s lánykákban az egymáshoz való vonzódás. Hány igazi hány képzelt érzelem volt abban a sátorban az isten a megmondhatója! Vagy ez mindig így volt? Azelőtt is vágyó szem

— **Disztornázás.** A mai d. u. 5 órákor tartandó disztornázás a Csernákféle iskola udvarán következő műsorral megye végbe. 1. Katonai rendgyakorlatok. 2. Szabadgyakorlatok, melyek az orsz. tornánapi mintegy 3000 tanuló együttes működésével. 3. Füzérek, páros és egyes ruddal, bottal. Ez a szarvasi tornászoknak önálló mutatóványa leend. 4. Iskolatornázás korlátlan és lovon, majd ezen szereken szabadornázás. 5. Magasugrás. 6. Távolugrás. 7. versenykardvívás. Kedvezően idő esetén a tornamutatóványok f. hó 15-én péntek d. u. 5—6. tartatnak meg. A mai disztornázás fog a b. szentandrás-i takarékpénztár által kitűzött egy darab es. és kir. arany is egy általános ügyességben és szorgalomban kiváló tornásznaak odaitéltetni.

Esküvő. Fisbein Ignác helybeli jóhírű kereskedő leányát Etelkát f. hó 7-én vezette oltárhoz Dr. Balla Henrik gyulai ügyvéd. Az izr. templomot zsufolásig megtöltő közönség sorában láttuk vallás és osztály különbség nélkül városunk legelőkelőbbjeit, jelölül annak az osztatlan rokonszenvenek, melynek a bájos menyaszony és családja városzerte örvend. A díszes esküvőt lakoma és táncz követte, mely utóbbi ugyancsak benyult az éjszakába. Zavartalan öröm kísérte az ifju párt boldogsága fűszkébe s maradjon is meg közöttük életük alkonyáig!

— **Tornaverseny győztesek.** A főgymnasiumi tanuló ifjuság majálisa alkalmából rendezett tornaversenyben győztesek lettek: 1. Gátversenyben 150 méter távolra 6:50 ctm. magas akadálylyal G a c s i Rudolf V osztálybeli; a VI-ikből Szlovák Pál és Dancs Szilviusz egyszerre értek célhoz. 2. Sikversenyben 200 m. Piltz Mihály. 3. Magasugrásban Laukó Dezső. 4. Távolugrásban és súlydobásban B e l o p o t o c z k y György győzött, a kinek legnagyobb dobása 5:12 m., ugrása 5:20 m. Utána Kleindl József V. osztálybeli. Ugrott 5:30 m. dobott 4:70 m.

Visszautasított alapszabályok. Az alispán körrendeletet intézett a vármegye összes főszolgabíróihoz, a melyben közhírré tétel végett tudatja, hogy a belügyminister a c s o r v á s i és o r o s h á z i munkáskört megszüntette, s a többi községekből jóváhagyás végett felterjesztett munkásköri alapszabályoktól az Orosháza és Csabán felmerült kihágások miatt a j ó v á h a g y á s t m e g t a g a d t a. A minister ezt az intézkedést az alispáni körrendelet szerint azzal indokolja, hogy a mező munkások és napszámások munkáskörei nem maradtak alapszabályaik korlátai között.

Új vendéglő. Reiff Ferencz a módosi „Korona hercegi” vendéglőse a napokban fogja vendéglőjét Szarvason a Benezur Gyula házában a „Pető”-hez emezve a jelenkor kívánalmainak megfelelően berendezve megnyitni.

— **Felhívjuk olvasóink** figyelmét Nyári Béla fényképész mai számunkban megjelent hirdetésére, személyesen győződöttünk meg arról, hogy a fennnevezett fényképész a legkényesebb igényeknek is képes munkájával megfelelni.

kísérte a távozó kedves alakját? Régente is aggodó tekintet leste kire mosolyg, kinek nyujt karját? Egy kis lányka ajkai önkéntelen panaszra nyitak előttem, hogy menyire hozantja őt az az ő. Lám a féltékenység mily korán ébredt az ártatlan szivben. Irigy a természet nem ad senkinek teljes boldogságot. A gyermekszív fejlődő vágyai túlhaladják korát, meglát egy arcot, mely feltűnik neki, érdekesebb a többinél, hall egy hangot melynek csengése jól eső, nem tudja még az okot, mely dobogásra készíti kebelét, nem sejtí még mi az, mi lángba borítja arcát, édes rezgése hozza valóját: de érzi, hogy az az „egy” maga után vonja azt az arcot felejteni nem bírja, azt a hangot hallja ében hallja álmlában s gondtalan nem törődéssel engedi át magát a kellemes érzésnek mely áthatja lényét, mely boldoggá teszi. S azt hiszi hogy a mire vágyik ahhoz joga is van, azt gondolja, hogy a mit akar, annak teljesítnie kell. Ezért lesz féltékeny ha veszedelmet érez, A családás még nem törte le vágyainak szárnyát, bizik. Bimbó még csak mely most nyílik, remél. Felső rózsá melynek szirmai a napnak csak élteő sugárait érezték, égető hervasztó hevé nem ismerik s azért hisz és szeret. S jön aztán az első hűs szellő a csatódás, mely hervadashoz hajtja, az első dér a fájdalom mely kioltja szive melegét s hoz be e örök hideget s számítás. Korai volt ébredése, korai hervadása. Korai volt a mi örömnök is hogy elmúlik e nap eső nélkül. 7 óra tájt sötét felhők tornyosultak a keleti égen, az előbb még játszi zephyrek eltűntek s helyükbe jött a Boreás mely felkavarta a port s vitte a mulatók közé, megrázta a lombosodni kezdő fákat, bekapaszkodott a sator ponyváiba megpróbálta a takalmány szilárdaságát, egy-két csep esőt is hajtott aztán tovább ment hagyva friss levegőt a mulatóknak akik elég bátrak voltak ott maradni s meg nem ijedtek a fenyegető vihártól. 12 ig vigan szólt a zene, aztán felhangzott az induló s eloszlott mindenki haza egy kellemesnap emlékével.

Letört virág. Még alig zöldült a fű az egyik sirján — már a másíknak is megásták nyugvó helyét. Alig-három hete, hogy megemlékeztünk a csapásról, mely városunk köztisztviselőiben álló orvosát Dr. Glasner Armint és családját, a szeretet fiú és testvér halálával érte. Ime a halál ördöklő angyala elragadta tőlük élete virágában a jó leányt, a gyöngéd testvért: **G l a s n e r** Ilkát s most a gyászoló szülők, testvérek szívén egy seb hetgett kettő sajog. Az isteni gondviselés adjon erőt a mélyen lesújtott szülők s testvéreknek elviselni a nehéz a fájdalmas csapást. Legyen örök béke a megboldogult hamvai felett!

— **Retjéyes emberi esontváz.** A Szaricskay-féle portán, hol most a főgymnasium az alumneum számára ékező termet épített, alapás közben egy ölnyi mélységben emberi esontváza akadtak — mint a napszámosok mondják — egészen csupaszon koporsó nélkül. Temető volt-e itt, vagy a régidőből valami büntény nyoma tünnek, fel azt már ma kideríteni bajos!

A helybeli eszm. Iparos ifjuság folyó hó 18-án Pünkösöd másodnapján a Károlyi kertben jótékonyezélu majális rendez, az iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egylete könyvtára javára. Kedvezőten idő esetén a mulatságot f. hó 24-én tartják meg.

— **Negyvennapj járó föld.** Magyarországon keresztül a déli határtól éjszaka felé egy juhnyájjal negyven napig kell haladni. Legalább ezt vallják a zólyommegyei **d o b r o n i v a i** juhászok, kik tegnap Szarvason keresztül hajtották Szerbiában vett nyájukat haza felé.

— **Megnyitás.** Schöafeld Mihály a „Sas“ vendéglő bérleje ma nyitja meg a „Sas“ vendéglő udvarán felállított díszes s nagy terjedelmű szaletlit!

— **Csongrád szenyese.** Érdekes statisztikát állított össze a „Szentés és Vidéke“ arról hány fegyvi ügy lett a vármegyében folyamatba téve részben be is fejezte azon rövid idő óta, hogy Zsilinszky Mihály a vármegye főispánja statisztika szerint eddig 36 fegyelmi ügy tétett. folyamatba, melyek javarészen már el is intéztettek. Hivatalától elmozdított 3 jegyző, a csongrádi, kisteleki és szentesi főjegyző. Szentés város polgármestere ellen folyamatban van 3 fegyelmi ügy, az adóügyi tanácsnok ellen kettő, a megyei árvasszéki elnök mint Szentés város volt polgármestere ellen egy, a megyei főszámvevő egy, a Szentés városi ügyész ellen egy.

Közgazdaság.

Általános gazdasági helyzet.

Folytatás.

A kamarai terület lélekszáma 1880. dec. 31-én 893.456 lelket tevé, az 1890. évi dec. 31-ig 105.629 lelekkel vagyis 10.70 százalékkal szaporodott, a mi nagyon kedvező szaporodási arány, mert a magyarországi 0.55 százalékkal mulja felül. Csanád vármegye lakosságának szaporodása 19.87 száz. volt ami országsszerint feltűnő okozott. Ennek magyarázatául különben a kincstári telepítvények fejlődése is szolgál. Az átlagot Békés és Aradvármegyék is meghaladták 2.10 illetve 1.39 százalékkal. Ellenben Hunyadvármegye még az átlagos erdélyrészi 7.82 százalékot sem érte el, az országos átlagos szaporodás megett pedig 2.80 százalékkal marad el. Igazolja ez adat két évvel ezeött kimondott véleményünket Hunyadvármegye közgazdasági és közigazgatási állapotairól azért, anélkül hogy e vitát újból akarnok kezdeni, az igazság érdekében s eljárásunk teljesen loyális voltának feltüntetése véelt saját magunk iránti kötelességünk erre itt kifejezetten is hivatkozni. Nagyon szépen fejlődött és pedig valóban saját erejéből kamaránk székhelye mely ma már népességre nézve is egyike az ország legelőbbkelőbb városainak. Arad népszámlálási adatait módunkban van a következőkben részletezni: Aradon volt a polgári népesség 1880-ban 35 536 lélek, a szaporodás tehát 6389. Az utolsó 1890. évi népszámlálás szerint legnagyobb volt a szaporodás a belvárosban hol az 2854 lelket, azután a Pernyáva kül városban hol 1624 lelket tón. azután Sarkad 676 Ségá 582. Gáj 487 lélekkel szaporodott; kisebb a szaporulat a tanyákon és a várban. Minden városrészben szaporodás mutatkozik tehát az egy Polturát kivéve melyben a lakosság 157 lélekkel fogyott. — Arad népességének haladása igen nagy mérvű területünk egyéb városaihoz képest is, mert pl. míg Békésmegyének jelentékenyebb mezővárosai közül a 34.179 lelket számláló C-ában a szaporodás csak 1563 vagyis 4.79 száz. a 25.093 lakost számláló Békésen 9.39 száz. Szarvason 8.15 százalék. Gyulán 10.45 száz. Orosházán 11 száz., addig az aradi szaporodás aránya 17.67 száz. Tehat e város melynek igen nagy jelentősége van nemcsak forgalmi hanem politikai tekintetben is, hivatása nagyságának megfelelő nagy lépésekkel halad előre. E fejlődésben mindazáltal része van a vidékről történő bevándorlásnak is, ez onnan derül ki, mert csupán a születéseknek a halálozások feletti többlete az eredményt nem indokolja. Éppen a múlt év e részben nem is volt kedvező, mivel tavaly a halálesetek száma 95 tel nagyobb, a születéseké pedig 99 el kisebb volt az 1889. évinél. Igaz azonban az is

hogy az aradi közkórházba sok idegen jön ugyszólván meghalni.

Azért a mily megnyugvással konstatáljuk a kedvező népszámlálási eredményt, épp oly mértékben kötelességünk foglalkozni azon módokkal és eszközökkel is, melyek segítségével elkerülhetjük azt, hogy népességi viszonyaink ismét oly kedvezőtlenül alakuljanak, mint a minők a hetvenes években voltak melyek alatt mint köztudomásu dolog, a népesség pangott. Két irányban kell e végből gondoskodni: a közegészségügyet és a gazdasági érdekek ápolását kell célszerűen intézni. Az első e kamara tanácskozásainak és javaslatételének körén kívül esvén, azt tehát csak jelezni kívánjuk. De annyit e tekintetben mégis felemlítünk, hogy különösen az újabb időben Arad sz. kir. városában élénk érdeklődés és kellő érzék mutatkozik a közegészség javításának legfőbb tényezői, a vízvezeték és csatornázás iránt. A város újabbán elvben t. i. elhatározta, hogy ha a Shone-féle csatornázási rendszer tanulmányozása céljából kiküldött szakértők is megnyugtató jelentést fognak e részben a közgyűlés elé terjeszteni, azt behozni hajlandó lesz. Ez esetben a csatornázás, miután a sürített légnymással dolgozó rendszer a csatorna-piszoknak mutrágyává feldolgozását is lehetővé teszi. a közönségnek voltaképp semmibe sem kértü. Igen előnyös feltételek mellett kinálkozik most a vízvezeték létesítése is. Ha e két intézményt a város megalkotja, népessége szaporodásának legfőbb tényezője, a közegészség biztosítása javára rendkívül sokat fog tenni. A vidéken a közegészség javítása nem kis részben a közigazgatás javításának kérdése, mely éppen a törvényhozás napirendjén van jelenleg.

A népesség szaporodásának másik főtenyezője az anyagi jólét, melyet előmozdítani és eszközeit lehetőleg hatályosítani szükséges. Nálunk e végből legújabbán igen sok történt, ezt el kell ismerni. A közlekedési eszközök annyira fejlődtek hogy a tér hatalmát nagy mértékben le tudtuk már győzni. Vizi-utaink ugyan még korántsem használhatnak fel annyira mint lehetne és kellene, de vasati halozatunk egy van kiépülve és pedig most már az ország pénzügyeinek aránylag nem szerfelett nagy megerheltetésével, a mint azt még csak egy két évtizeddel ezeött remélni is alig mérészelhük. Helyi éadekü vasutaink egyre épülnek, sőt e részben talán egy kissé túlgyors is a üaladás. A személyszállítás vitelbérének leszállítása a személyforgalmat igen nagy mértékben emelte a nélkül, hogy ez áldozatba került volna, sőt ellenkezőleg ez az elhatározás vasutaink jóvedelmét tetemesen szaporította. Az áruszállítás helyi díjszabásai szintén jelentékeny módon csökkentve lőnek, minnek okvetlenül előnyös hatását az olcsóbb bel-földi szállítás, sőt az olcsóbb kivitel is képezendő, miután ugylátszik az osztrák vaspályák szintén kénytelenek lesznek tarifáikat tetemesen csö' kenteni. Az egyoldalúság mely mezőgazdaságunkat eddig jellemezte, lassanként kezd megszűnni de még e részben szerfelett sok a teudőnk. Tavalyi jelentésünkben utaltunk annak szükségére, hogy a földmívelési érdekek hatatosabb előmozdítása czéljából a kormány okvetlenül organumokra van szüksége. El is monduk, hogy felfogásunk szerint miként kellene ez organumokat létesíteni. Itt még csak azon meggyőződésűeknek kell fejezést adunk, hogy menyüre fontos gazdasági életünknek épen ezen törzés lehetőleg erősíteni és biztosítani Helyzetünk, fájdalom olyan, hogy az iparnak rohamos fejlődésére nem jóakarat és törekvés mellett sincsen kilátás. Mindazon áldozatok által, melyeket az állam kedvezménynek helyes közigazgatás és jó igazságszolgáltatás, a közlekedési eszközök fejlesztése a szakoktatás javítása által nyújt hat az iparnak mást, mint a lassu léptű, hanem éppen azért egészséges, ipari haladás biztosítását az osztrák ipar mindanap észlelhet versenyé mellett, elérni nem lehet. Ezt a tényt üt, hogy panaszkodni akarának ellenegyszerűn a megállapítani kívánjuk. De ebből azután szorot logikai következetességgel foly azon másikk tagadhatatlan dolog is hogy akkor tehát állami és és társadalmi életünk már is nagy és folyton fokozódó terhei főleg a nyers termelésre hárulnak, melynek oly karban kell lenni, hogy azt minden elgyengülés nélkül folyton elbirhassa. És ebből a szempontból tekine a mezőgazdaságot, nem tarthatjuk elégnék, hogy az egyre több tökeberuházással és mind belteresebb módon folytattassék, mert azt sem szabad szem elől tévesztenuk, hogy az időjárás a mi continentális éghajlatunk mellett mily megbizhatatlan. Különösen a csapadékok egyenletessége tekintetében sokat lehetne e részben kívánni. És nem hiányoznak igeu nagy tekintélyű meteorológusok a kik több mint másfél századnyi időszak tapasztalataira hivatkozva az állítják, hogy a föld más egyéb részeivel együtt hazánk is a jövő évtized vége felé az igen száraz evek sorsának csapása alatt fog szenvedni. Hogy az aszály mily istenverése Alföldünkön, ha csak egy évig tart is azt az újabb korban az 1863-ik év megmutatja. Több ily évnek egymásra következése kiszámíthatlan pusztulást vinne véghez gazdasági életünkben és vele együtt összes köz- és magánviszonyaink körében. A józan okosság e mellett különben is arra utalván bennünket, hogy létünk legelső segély-forrásait lehetőleg biztosítsuk, ezért már csupán a növekvő szükségek szempont-

jából is teljes erővel oda kellene törekednünk, hogy a nemzeti jóvedelmet minden módon fokozzuk. Erre pedig ha egészen elfogulatlanul és gyakorlatilag tekintjük a a helyzetet, be kell vallanunk, legalkalmasaba a lakosság túlnyomó többségének foglalkozását, a földmívelést minél jutalmazóbbá tenni. Erre egyes ssakemberek nálunk már ismételve utaltak, midőn például a Maros-Tisza és körösök közének csatornázását ajánlották miáltal ezen területet Európa legdusabbban termő földjévé átalakíthatónak mondták. Ezt a nagy gondolatott érlelte meg az aradi gazdasági egylet is, midőn elhatározta, hogy Arad- és Csanád vármegyékben folyó Szarazér szabályozásának öntözéssel leendő összekapcsolását tanulmányoztatni és az öntöző és lecsapódó csatornázás terveit elkészíttetni fogja. E célbói az arad csanádi egyesület vasutársasággal együtt jelentékenyebb összeget meg is szavazott. De mi a csatornázást nem vidéki hanem nagy horderejű országos kérdésnek tekintjük és az hiszük, hogy saját hatáskörünket nem lépjük túl, — mert hiszen ma is csak akkor megy jól nálunk az iparos és kereskedő dolga ha a földmivesnek pénze van — midőn azt hangoztatjuk, hogy azon nagy beruházások után, melyeket közlekedésünk javításra és vizeink szabályozásra fordítottunk, most már a csatornázás behozatalának előkészítés keil, hogy következék. E kamara véleménye szerint ipari fejlődésünkre is csak kedvező hatás lehet ha a mezőgazdaság vásárlási képességre fokoztatik.

Nyiltér.*)

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

A szolidságáról ismert régi jóhírnevű „Trieszti általános biztosító Társaság“ „Assicurazioni Generali“ szarvasi ügynökségét Wolf Gyula urra ruházta. Biztosítások elfogadtatnak az ember életére, tűz szállítmány, baleset és jégverési károk ellen a legolcsóbb díjjal mellett. — A károk gyorsan megbecsültnek s teljes értékben kifizetnek. A T. gazdaközönségnek szives felvilágosítással szolgál az ügynökség vezetője.

Felölös szerkesztő: Mihálfi József.

H I R D E T É S E K.

BIKSZÁDI

égyvenyes konyhasós savanyuviz
Kitűnő hatásu gyomor- bél- és egyéb
hurutoknál.

Borral vegyítve kellemes üdítő ital.

Főraktár:

GLÓSZ BÉLA borkereskedőnél, Budapest,
V., mérleg-utca 5.
Kapható Szarvason, RÉTHY SÁNDOR urnál.
1-5.

Fényképészet.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, miszerint Szarvason Beliczey út (Korik János féle házban

Fényképészeti műtermet

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkat u. m vizit- és cabinet alakokat, makart képeket, ezenkívül bármilyen elévült képek másolására is vállalkozom.

Méltónak találok felemlíteni, hogy műtermem pillanatnyi felvívó gépekkel van ellátva.

Felvételeket minden nap eszközök borult időben is a legsikerültebben.

Mivel ittartozkodásom csak rövid időre terjed, kérem a n. é. közönséget, hogy itt tartozkodásom ideje alatt becse pártfogásukba venni kegyeskedjenek.

Szarvas, 1891. május 8-án

kész szolgálattal

NYÁRI BÉLA,

fény-képész

Budapestről, Békés-Csabán Holeccka
üveges házában.

5-5

„Newyorki Germánia“

életbiztosító társaság. Alapított 1860-ban.

A társaság aktivái 1891. január hó 1-én 66.881.021.00 márkára rúgnak, tiszta fölöslege pedig 3.721.271.15 márkára. Fenállása óta 1891. január hó 1-ig a társaság halálesetekért 57.173.217 márkát.

A biztosított élte idejében esedékké vált kötvényekért 11.632.547 márkát

Életjáradékok fejében 727.061 márkát fizetett ki.

1891. január hó 1-én érvényben lévő biztosítások: 22.591 kötvény 243.619.529 márká erejéig, ebből esik Európára 32.591 kötvény 103.237.421 márká erejéig.

A társaság aktivái Európában: Ingatlan Berlinben, letélek a különböző országok kormányainál és bankoknál és kötvényekre adott kölcsönök 6.008.556.00 márkára rúgnak

A társaság Magyarországon, Ausztriában, Németországban és a Svájcban képviselőségekkel bir. Díjszabályzatai igen jutányosak és feltételei a lehető legmegtányosabbak.

Felvilágosítással szolgál a társaság magyarországi vezérképviselője Budapest, VI. Gyár-utca 13. sz.

Magyarországi Referentiák: Pesti magyar kersk. bank Bokros Elek, Dr. Dégen Gusztáv és Dr. Neumann Ármin, országgyűlési képviselők.

SCHLICK-féle

vasöntőde gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN

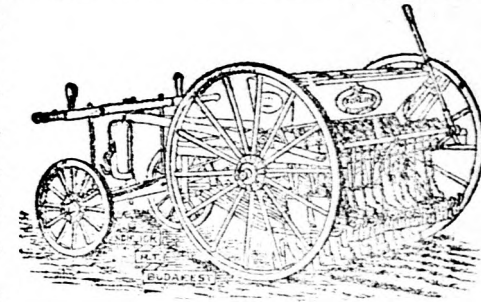
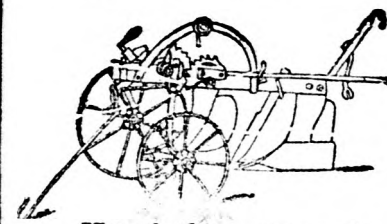
Gyár és irodák:
VI., külső Váci-ut 1696/99.

Városi iroda és raktár:
VI., Podmanicky-utca 14.

10-25 gőz- és járgánycséplő-készületeit és számos első dijjakkal kitüntetett szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabad.

mélyítő-ekéit eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egyvasu ekéit — talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit, vammalai Schlick-féle szab. „HALADÁS“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és darálók, szabad. Jókay-féle „Hungária“ daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló gépek, szá'litható mezei vasutak stb. **Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Arjegyzekek kiváuatra ingyen s berm.**

		GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROS MARSHALL SONS & CO. LTD VEZÉRÜGYNÖKE		
	V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 46. BUDAPESTEN V., KÜLSŐ VÁCZI-UT 46. (EZELŐTT BROGLE JÓZSEF-FÉLE GYÁR).			
	Ajánl legkitűnőbb szerkezetű konkolyválasztókat (Trieur) és gabona tisztító rostákat, ugyszintén legújabb rendszerű sorvetőgépeket, könnyű faju kétvasú ekék-, csöves tengeri darálók-, kukoricza morzsolók-, szecskavágók-, répavágókat, továbbá lóhere-toklászoló készüléket, hármily gyártmányu cséplőgéphez, valamint őrlőmalmok és malomberendezési gépeket, nevezetesen: gabona tisztító (Eureka), tarárok, malom trieurök, hengerek, felhordók, dara tisztító-gépek és malom vasrészeket; lyukasztott rostalemezek és általában mindennemű gazdasági gépek és eszközöket legolcsóbb árakon és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.			
		Arjegyzekek bérmentve küldetnek.		
	ELVÁLLAL mindennemű malom felszereléseket bármily erőhajtásra.			

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósorszesz-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon címjegyeimet módosítom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sósorszesz általánosan elismert kitűnő házi szer; különösen a bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógyomláknál (massage) igen jó hatása. Ajánlható egyszersmind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fenjét elősegíti, a foghust erősíti és a száj tiszta, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén fejmosásra is a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.

Brazay Kálmán
Budapest, IV. ker. Múzeumkörút 23. sz.

Kaphatók: Medveczky József, Réthy Sándor, Komlószky József, Hajas I., Pohl testvérek és Marsal Soma uraknál.

Hirdetéseket mérsékelt áron fogad el a kiadó hivatal.